

Utrikesutskottets betänkande 2024/25:UU18

Uppsägning av avtalet med Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner att avtalet mellan Sveriges regering och Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor om immunitet och privilegier för Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor och dess personal sägs upp. Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till en ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Lagändringen föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:139 Uppsägning av avtalet med Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor (GWPO) om immunitet och privilegier för organisationen och dess personal.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Bakgrund4

 Propositionens huvudsakliga innehåll4

Utskottets överväganden.....5

 Uppsägning av avtalet med Organisationen för det globala nätverket
 för vattenfrågor5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....7

 Propositionen7

Bilaga 2

Regeringens lagförslag8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Uppsägning av avtal

Riksdagen godkänner att avtalet mellan Sveriges regering och Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor om immunitet och privilegier för Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor och dess personal sägs upp.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:139 punkt 1.

2. Ändring av lagen om immunitet och privilegier i vissa fall

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:139 punkt 2.

Stockholm den 29 april 2025

På utrikesutskottets vägnar

Aron Emilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Aron Emilsson (SD), Morgan Johansson (S), Olle Thorell (S), Margareta Cederfelt (M), Linnéa Wickman (S), Joar Forssell (L), Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V), Kerstin Lundgren (C), Jacob Risberg (MP), Stefan Olsson (M), Johan Büser (S), Katarina Tolgfors (M), Rasmus Giertz (SD), Yusuf Aydin (KD), Helena Bouveng (M) och Markus Kauppinen (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen överlämnade proposition 2024/25:139 till riksdagen den 18 mars. Kammaren hänvisade den 19 mars propositionen till utskottet för beredning. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag återges i bilaga 2.

Regeringen har inte begärt Lagrådets yttrande över lagförslaget eftersom den anser att lagförslaget är författningstekniskt och även i övrigt är av sådan art att det skulle sakna betydelse att be Lagrådet att yttra sig.

Det har inte väckts några motioner i ärendet.

Bakgrund

Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor (Global Water Partnership Organisation GWPO) inrättades den 27 februari 2002 genom ikraftträdandet av ett samförståndsavtal om att inrätta organisationen (SÖ 2002:69). Ett världlandsavtal mellan organisationen och Sverige undertecknades den 11 mars 2002 och godkändes senare av riksdagen (prop. 2001/02:155, bet. 2001/02:JuU21, rskr. 2001/02:248). Efter en omförhandling av avtalet kom parterna överens om ett nytt avtal (SÖ 2012:1) som efter riksdagens godkännande och notväxling trädde i kraft den 1 juli 2012 (prop. 2011/12:117, bet. 2011/12:UU14, rskr. 2011/12:229). Avtalet reglerar bl.a. frågor om immunitet och privilegier för organisationen och dess personal. Avtalet är införlivat i svensk rätt genom lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Ett förslag till lag om ändring i lagen har upprättats inom Utrikesdepartementet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen godkänner att avtalet med Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor (GWPO) om immunitet och privilegier för organisationen och dess personal sägs upp snarast möjligt. Vidare föreslås en ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall så att immunitet och privilegier upphör att gälla för GWPO och för personer med tjänst hos eller uppdrag av organisationen samt deras familjemedlemmar. Lagändringen föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Utskottets överväganden

Uppsägning av avtalet med Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner att avtalet mellan Sveriges regering och Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor sägs upp. Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall.

Propositionen

Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor (GWPO) inrättades den 27 februari 2002 genom ikraftträdandet av ett samförståndsavtal om att inrätta organisationen (SÖ 2002:69). Ett värdlandsavtal mellan organisationen och Sverige undertecknades den 11 mars 2002 och godkändes senare av riksdagen (prop. 2001/02:155, bet. 2001/02:JuU21, rskr. 2001/02:248). Efter en omförhandling av avtalet kom parterna överens om ett nytt avtal (SÖ 2012:1) som efter riksdagens godkännande trädde i kraft den 1 juli 2012 (prop. 2011/12:117, bet. 2011/12:UU14, rskr. 2011/12:229).

Enligt avtalet har GWPO sitt huvudkontor i Stockholm och regeringen har åtagit sig att bistå organisationen med att finna lämpliga lokaler för dess kontor och att återbetala kostnaderna för kontorshyra till organisationen i enlighet med vad parterna från tid till annan kommer överens om.

Enligt regeringens biståndspolitik som den tydliggörs i reformagendan ”Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt” (UD2023/17726) ska verksamhet som finansieras av svenska biståndsmedel genomsyras av tydliga krav på resultat, effektivitet, långsiktighet och transparens. Regeringens bedömning är att behoven i dagens föränderliga värld kräver strategiska prioriteringar i valet av samarbetsorganisationer för att nå bästa resultat i svenska biståndsinsatser.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att avtalet med GWPO om immunitet och privilegier för organisationen och dess personal sägs upp. Regeringen har för avsikt att säga upp avtalet med organisationen snarast möjligt efter riksdagens godkännande. Regeringen avser även att säga upp medlemskapet i organisationen i samband med detta. En uppsägning av avtalet och medlemskapet i GWPO innebär att organisationen behöver finna ett nytt värdland och flytta sitt säte från Stockholm. Avtalet sägs upp genom att den andra parten ges tolv månaders varsel. Av avtalet följer dock att om organisationen flyttas från svenskt territorium, så upphör avtalet att gälla efter den tid som skäligen krävs för flytten och för att avyttra organisationens

egendom i Sverige. Regeringen anser att processen för ett svenskt utträde ur organisationen bör genomföras på ett ansvarsfullt, förutsägbart och välplanerat sätt.

Regeringen föreslår vidare ändringar i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, som en konsekvens av uppsägningen av avtalet.

Utskottets ställningstagande

Utrikesutskottet delar regeringens bedömning om Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor (GWPO). Utskottet ställer sig bakom förslaget att avtalet med Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor om immunitet och privilegier för organisationen och dess personal sägs upp. Utskottet instämmer i att regeringens reformagenda bl.a. syftar till ökad transparens och därmed ökar möjligheterna till spårbarhet för att kunna följa upp och tillgodose att biståndsmedel används ändamålsenligt. Utöver vad regeringen framfört i propositionen vill utskottet framhålla att när oegentligheter och missbruk av offentliga medel upptäcks är det utskottets uppfattning att åtgärder behöver vidtas.

Utskottet gör bedömningen att riksdagen bör bifalla regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:139 Uppsägning av avtalet med Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor (GWPO) om immunitet och privilegier för organisationen och dess personal:

1. Riksdagen godkänner att avtalet mellan Sveriges regering och Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor om immunitet och privilegier för Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor och dess personal sägs upp (avsnitt 4).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen
(1976:661) om immunitet och privilegier
i vissa fall

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ ska ha följande lydelse.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Nuvarande lydelse

Bilaga

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande		Tillämplig internationell överenskommelse
Internationella organ	Fysiska personer	
66. Internationella brottmålsdomstolen	Domare, åklagare, biträdande åklagare, registrator, biträdande registrator, personal i åklagarens kansli och registratörskontoret, dessa personers familjemedlemmar, personal lokalt anställd av domstolen, försvarare, personer som biträder försvaret, vittnen, brottsoffer, sakkunniga, andra personer som kallas att närvara vid domstolens förfaranden, ombud för stater och mellanstatliga organisationer som deltar i församlingens och dess underordnade organs möten samt ombud för stater som	Romstadgan den 17 juli 1998 för Internationella brottmålsdomstolen och avtalet den 9 september 2002 om immunitet och privilegier för Internationella brottmålsdomstolen

¹ Lagen omtryckt 1994:717.

deltar i domstolens
förfaranden

67. Organisationen För det globala nätverket för vattenfrågor (Global Water Partnership Organisation)	Personer med tjänst hos eller uppdrag av organisationen samt deras familje- medlemmar	Avtal den 5 mars 2012 mellan Sveriges regering och Organ- isationen för det globala nätverket för vattenfrågor
68. Athena	Kurir	Beslut av företrädarna för regeringarna i Europeiska unionens medlemsstater, församlade i rådet, den 28 april 2004 om privilegier och immunitet för Athena

Föreslagen lydelse

Bilaga²

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande		Tillämplig internationell överenskommelse
Internationella organ	Fysiska personer	
66. Internationella brottmålsdomstolen	Domare, åklagare, biträdande åklagare, registrator, biträdande registrator, personal i åklagarens kansli och registratorskontoret, dessa personers familjemedlemmar, personal lokalt anställd av domstolen, försvarare, personer som biträder försvaret, vittnen, brottsoffer, sakkunniga, andra personer som kallas att närvara vid domstolens förfaranden, ombud för stater och mellanstatliga organisationer som deltar i församlingens och dess underordnade organs möten samt ombud för stater som deltar i domstolens förfaranden	Romstadgan den 17 juli 1998 för Internationella brottmålsdomstolen och avtalet den 9 september 2002 om immunitet och privilegier för Internationella brottmålsdomstolen
67.		
68. Athena	Kurir	Beslut av företrädarna för regeringarna i Europeiska unionens medlemsstater, församlade i rådet, den 28 april 2004 om privilegier och immunitet för Athena

² Senaste lydelse 2023:165 (jfr 2024:559).